

«Λοιπόν, έχεις στη διάθεσή σου μια υπέροχη μέρα γι' αυτό, Τζέιν» είχε πει ο κύριος Νίβεν καθώς εκείνη έφερνε στο τραπέζι φρέσκο καφέ και φρυγανισμένο ψωμί.

«Μάλιστα, κύριε» του είχε απαντήσει, ενώ αναρωτιόταν τι ακριβώς εννοούσε με το «αυτό» στην περίπτωση της.

«Πραγματικά υπέροχη μέρα». Λες και ήταν κάτι που της πρόσφερε γενναιόδωρα ο ίδιος. Κι έπειτα, απευθυνόμενος στην κυρία Νίβεν, «Ξέρεις, αν κάποιος μας έλεγε ότι θα ήταν έτσι ωραίος ο καιρός, θα μπορούσαμε κάλλιστα να είχαμε ετοιμάσει τα καλάθια μας. Ένα πικ νικ δίπλα στο ποτάμι».

Το είπε νοσταλγικά αλλά με λαχτάρα, έτσι που την έκανε στιγμιαία να φοβηθεί, καθώς άφηνε στο τραπέζι τη βάση για τις φρυγανιές, ότι πιθανόν να είχαν πράγματι αλλάξει σχέδια και να υποχρεώνονταν, η ίδια και η Μίλι, να ετοιμάσουν ένα καλάθι. Όπου κι αν βρισκόταν το καλάθι, ό,τι κι αν έβαζαν μέσα, μετά από μια τόσο αναισθητη παρατήρηση. Γιατί αυτή η μέρα ήταν δική τους.

Αλλά τότε η κυρία Νίβεν είπε «Είναι Μάρτιος, Γκόντφρι», ρίχνοντας μια δύσπιστη ματιά προς το παράθυρο.

Ε λοιπόν, έκανε λάθος. Όσο προχωρούσε η μέρα, τόσο βελτιωνόταν.

Ούτως ή άλλως οι Νίβεν είχαν τα σχέδιά τους, τα οποία ο καιρός δεν θα μπορούσε παρά να ευνοήσει. Θα πήγαιναν με το αυτοκίνητο στο Χένλι για να συναντήσουν τους Χόμπντεϊ και τους Σέρινγκαμ. Με δεδομένη την κοινή τους άβολη κατάσταση –η οποία προέκυπτε μόνο μια φορά τον χρόνο και καταλάμβανε μόνο ένα μικρό κομμάτι της ημέρας– θα συναντιούνταν όλοι για γεύμα στο Χένλι κι έτσι θα ξεπερνούσαν την προσωρινή αναποδιά της απουσίας των υπηρετριών.

Ήταν ιδέα –ή πρόσκληση– των Χόμπντεϊ. Ο Πολ Σέρινγκαμ θα παντρευόταν την Έμμα Χόμπντεϊ σε δυο μόλις εβδομάδες. Οπότε οι Χόμπντεϊ πρότειναν στους Σέρινγκαμ μια έξοδο για φαγητό: ευκαιρία να κάνουν μια ευχετήρια πρόταση στους μελλοντούς και να συζητήσουν το επερχόμενο γεγονός, και ταυτόχρονα καλή λύση ενόψει των πρακτικών δυσκολιών της Κυριακής. Και στη συνέχεια, επειδή οι Νίβεν ήταν στενοί φίλοι και γείτονες των Σέρινγκαμ και θα ήταν επίτιμοι προσκεκλημένοι στον γάμο (ενώ παράλληλα αντιμετώπιζαν τις ίδιες δυσκολίες), οι Νίβεν –όπως της το είχε θέσει ο κύριος Νίβεν, όταν της γνωστοποίησε για πρώτη φορά τι είχαν προγραμματίσει– «παρασύρθηκαν». Τραβάτε με κι ας κλαίω.

Όλα αυτά της έκαναν απολύτως ξεκάθαρο αυτό που ήδη γνώριζε. Όποια κι αν παντρευόταν ο Πολ Σέρινγκαμ, θα παντρευόταν το χρήμα. Ίσως ήταν υποχρεωμένος να το κάνει, έτσι που σπαταλούσε το δικό του. Οι Χόμπντεϊ θα πλήρωναν σε δυο εβδομάδες για έναν μεγαλειώδη γάμο· αλλά πείτε μου, υπάρχει πραγματικά λόγος να γιορτάζει κανείς μια επικείμενη γιορτή; Όχι, εκτός κι αν έχεις πολλά να σκορπίσεις. Πιθανόν η περίπτωση να απαιτούσε το λιγότερο σαμπάνια. Όταν ο κύριος Νίβεν είχε αναφέρει το καλάθι, ίσως ν' αναρωτιόταν ενδόμυχα σε ποιο βαθμό θα μπορούσε να στηριχτεί στη γενναιοδωρία των Χόμπντεϊ ή πόσα θα έβγαιναν από τη δική του τσέπη.

Αλλά το γεγονός ότι οι Χόμπντεϊ είχαν πολλά να σκορπίσουν την ευχαριστούσε. Δεν την αφορούσε ούτε στο ελάχιστο, αλλά την ευχαριστούσε. Το ότι η Έμμα Χόμπντεϊ μπορεί να ήταν καμωμένη από χαρτονομίσματα των πέντε λιρών, ότι ο γάμος μπορεί να ήταν ένας εκλεπτυσμένος τρόπος να προσποριστείς «λάφυρα», την ευχαριστούσε, ή μάλλον την παρηγορούσε. Εκείνο που την έτρωγε –ακόμα και τη στιγμή που ο κύριος Νίβεν της εξηγούσε ότι «παρασύρθηκαν»– ήταν όσα ενδεχομένως συνεπαγόταν αυτός ο γάμος.

Άραγε ο κύριος Πολ και η δεσποινίς Χόμπντεϊ θα ήταν παρόντες στη γιορτή; Δεν μπορούσε να το ρωτήσει ευθέως, όσο κρίσιμο κι αν ήταν για κείνην να το μάθει. Και ο κύριος Νίβεν δεν προθυμοποιήθηκε να παραχωρήσει αυτήν την πληροφορία.

«Θα αναφέρεις αυτούς τους διακανονισμούς στη Μίλι; Τίποτα απ' αυτά, ασφαλώς, δεν υπάρχει λόγος να επηρεάσει... τους δικούς σας διακανονισμούς».

Δεν του δινόταν συχνά η ευκαιρία να πει κάτι τέτοιο.

«Φυσικά, κύριε».

«Ένα “τζάμπορι”¹ στο Χένλι, Τζέιν. Μια συνάντηση φυλών. Ας ελπίσουμε ότι θα έχουμε τον καιρό σύμμαχό μας».

Δεν ήταν απολύτως βέβαιη τι σήμαινε «τζάμπορι» αν και πίστευε πως είχε διαβάσει κάπου τη λέξη. Αλλά και μόνο ο ήχος της υποδήλωνε κάτι χαρούμενο.

«Κι εγώ το ελπίζω, κύριε».

[...]

Ήταν 30 Μαρτίου 1924. Ήταν η Κυριακή της Μητέρας. Η Μίλι είχε μητέρα να επισκεφθεί. Αλλά η υπηρέτρια των Νίβεν είχε απλώς την ελευθερία της, και μισή κορόνα για να τη συνοδέψει. Και τότε είχε χτυπήσει το τηλέφωνο, ανατρέποντας άρδην το προηγούμενο σχέδιό της. Όχι, δεν θα έκανε πικ νικ.

Και ήταν σίγουρα κάτι περισσότερο απ' ό,τι θα μπορούσε να ελπίζει, αφού ακόμα κι αν ο κύριος Πολ και η δεσποινίς Χόμπντεϊ δεν προβλεπόταν να συμμετάσχουν στην παρέα του Χένλι, έμενε έτσι κι αλλιώς ανοιχτό το ερώτημα πώς θα περνούσαν τη μέρα μαζί, οι δυο τους. Ερώτημα που ακόμη έμενε ανοιχτό.

Και οι δυο τους είχαν αυτοκίνητα, το ήξερε. Τώρα πια, οι νέοι της τάξης τους διέθεταν δικά τους αυτοκίνητα. Εκείνος, μερικές φορές, αναφερόταν στο δικό της ως «Εμμα-αυτοκίνητο». Σίγουρα οι δυο τους κάτι θα είχαν μηχανευτεί και, αν έπαιζαν σωστά τα χαρτιά τους, θα μπορούσαν, αν είχαν διάθεση, να αξιοποιήσουν ένα από τα δυο σπίτια, τα οποία, πολύ εξυπηρετικά, θα ήταν σήμερα ελεύθερα. Αν το καλοσκεφτόσουν, τούτη τη μέρα, σε όλη τη χώρα, πρέπει να υπήρχαν ένα σωρό προσωρινά άδεια σπίτια, πρόσφορα για μυστικές συναντήσεις. Και καθώς η Τζέιν ήξερε τον Πολ Σέρινγκαμ...

Ακριβώς. Τον ήξερε και δεν τον ήξερε. Τον ήξερε, από ορισμένες πλευρές, καλύτερα από οποιονδήποτε άλλον –θα ήταν πάντα σίγουρη γι' αυτό– και συνάμα ήξερε ότι κανένας άλλος δεν έπρεπε ποτέ να μάθει πόσο καλά τον ήξερε. Αλλά τον ήξερε αρκετά καλά για να γνωρίζει ότι υπήρχαν πλευρές του που δεν θα τις γνώριζε ποτέ. Δεν ήξερε τι σκεφτόταν τώρα, καθώς βρισκόταν γυμνός δίπλα της. Συχνά πίστευε ότι δεν σκεφτόταν τίποτα.

Δεν ήξερε πώς συμπεριφερόταν με την Έμμα Χόμπντεϊ. Δεν ήξερε πόσο τον ήξερε η Έμμα Χόμπντεϊ – η δεσποινίς Χόμπντεϊ. Δεν ήξερε την Έμμα Χόμπντεϊ. Πώς θα μπορούσε, αφού την είχε δει στιγμιαία, μια δυο φορές; Ήξερε πως ήταν όμορφη, σαν ανθισμένη. Ήταν το είδος της γυναίκας που θα μπορούσες να την πεις λουλούδι – το είδος της γυναίκας που ντυνόταν με λουλουδάτα φορέματα. Αλλά δεν είχε ιδέα πώς ήταν, ας πούμε, κάτω από τα λουλούδια. Πώς να ξέρει; Ο Πολ σπάνια μιλούσε γι' αυτήν, αν και θα την παντρευόταν. Και το γεγονός αυτό, παρότι της αποδείκνυε πόσο λίγο ήξερε τον Πολ Σέρινγκαμ, ήταν ένα ανακουφιστικό μυστήριο. Το παράδοξο ήταν πως, όσο πλησίαζε η μέρα του γάμου του Πολ Σέρινγκαμ με τη δεσποινίδα Χόμπντεϊ, τόσο λιγότερο χρόνο περνούσαν ο ένας με τον άλλον. Είχε ακούσει για εκείνο το έθιμο όπου νύφες και γαμπροί απαγορευόταν να δουν ο ένας τον άλλον τη μέρα (ή μήπως μόνο τη νύχτα;) πριν από τον γάμο τους, αλλά αυτό που συνέβαινε εδώ ήταν μια διευρυμένη

---

¹ Jamboree: Εορταστική συνάντηση (προσκόπων, σωματείων κτλ.), γλέντι, ξεφάντωμα.

παραλλαγή της παλιάς συνήθειας, και μάλιστα συνεχιζόταν καιρό. Σίγουρα, ο Πολ Σέρινγκαμ όφειλε να παίξει πιο πειστικά τον ρόλο του ενθουσιώδους μελλονύμφου.

Κι έτσι της είχε έρθει η λέξη – μια λέξη από βιβλίο που ξαφνικά αποκτούσε το πλήρες νόημά της: «συνοικέσιο».

Ήταν το καλύτερο που μπορούσε να ελπίζει. Όχι, βέβαια, πως μια τέτοια σκέψη ήταν ιδιαίτερα παρηγορητική. Αφού, όμως, για οποιονδήποτε λόγο, από έναν συνδυασμό λουλουδιών και χρήματος, εκείνος γλιστρούσε σ' έναν τέτοιο διακανονισμό, τότε η σημερινή μέρα –το σκεφτόταν ακόμα και τη στιγμή που σέρβιρε το πρωινό και ο κύριος Νίβεν μιλούσε για καλάθια–, η μέρα που είχε ξεκινήσει με μια τόσο ελπιδοφόρα λιακάδα, ίσως ήταν η τελευταία ευκαιρία. Δεν ήξερε αν μπορούσε να την αποκαλέσει ευκαιρία του ή ευκαιρία της, και πολύ περισσότερο ευκαιρία τους.

Ούτως ή άλλως, προετοιμαζόταν να τον χάσει. Προετοιμαζόταν άραγε κι εκείνος; Δεν είχε κανένα δικαίωμα να προσδοκά ότι κι αυτός το έβλεπε έτσι. Άλλωστε με ποιο δικαίωμα πίστευε ότι τον έχανε; Ποτέ δεν τον είχε ακριβώς. Κι όμως, ναι, τον είχε.

Δεν ήξερε πώς θα ήταν αν τον έχανε, δεν ήθελε να το σκέφτεται, μολονότι θα τον έχανε, ήταν αναπόφευκτο. Ίσως το μόνο που σκεφτόταν το πρωί της Κυριακής της Μητέρας, καθώς έφερνε κι άλλο καφέ στην τραπεζαρία του Μπίτσογουντ, να ήταν πως, αν εκείνος έπαιζε σωστά το χαρτί του εκείνη τη μέρα, τότε η ίδια θα 'θελε να το παίξει μαζί της. Κάποια ελπίδα. Και τότε είχε χτυπήσει το τηλέφωνο. «Κάνετε λάθος». Η καρδιά της είχε πετάξει στα ουράνια.

«Η νεροποντή θα φύγει σύντομα. Θα είμαι ολομόναχος εδώ. Στις έντεκα. Από την μπροστινή πόρτα».

Είχε μιλήσει με δυνατό ψίθυρο, λες και φανταζόταν ποια ακριβώς ήταν η κατάστασή της, λες και φανταζόταν ως και την ανοιχτή πόρτα της τραπεζαρίας. Ήταν μια εντολή, ξερή και απότομη, αλλά μεταμορφωτική. Κι εκείνη τον άκουγε, ή έδειχνε πως τον άκουγε, με ευγενική υπομονή, λες και στην άλλη άκρη της γραμμής μιλούσε κάποιος ανάρμοστα φλύαρος συνομιλητής που δεν είχε ακόμη αντιληφθεί το λάθος του.

«Λυπάμαι τρομερά, κυρία, αλλά πήρατε λάθος αριθμό».

Πόσο επιδέξια είχε γίνει, μέσα σε επτά χρόνια. Στο να μιμείται τις εκφράσεις τους, εκείνα τα «τρομερά» των κυρίων της. Και σε άλλα πράγματα, επίσης. Ωστόσο χρειαζόταν λίγο χρόνο για να το αφομοιώσει: μόνοι οι δυο τους, στο άδειο σπίτι. Δεν είχε ξανασυμβεί. Από την μπροστινή πόρτα. Ποτέ δεν της είχε προσφερθεί η μπροστινή πόρτα. Αν και μερικές φορές, στην αρχή, υποδήλωνε τον απαιτούμενο, από πλευράς του, τρόπο συνεύρεσης.

«Κανένα πρόβλημα, κυρία».

Ο κύριος Νίβεν ακόμη μασούσε, κι ίσως το κριτσάνισμα της φρυγανιάς με μαρμελάδα ανάμεσα στα δόντια του να είχε καλύψει την ανεπίληπτη παράστασή της.

«Λάθος αριθμός» του είχε εξηγήσει. Και μετά της είχε δώσει τη μισή κορόνα.

Φαντάσου να ήξερε τι πράγματα είχε κάνει κάποτε για τον Πολ Σέρινγκαμ –στον Πολ Σέρινγκαμ– ναι, μόνο για έξι πένες, καμιά φορά για ακόμα λιγότερες. Και στη συνέχεια, όχι πολύ αργότερα, για τίποτα, εντελώς δωρεάν, καθώς το αμοιβαίο ενδιαφέρον γι' αυτές τις δοσοληψίες ακύρωνε κάθε έννοια αγοραπωλησίας.

Μολονότι όταν έφτασε ογδόντα κι ενενήντα ετών και της ζητούσαν, όπως ήταν αναμενόμενο, ακόμα και σε δημόσιες συνεντεύξεις, να ανατρέξει στα νιάτα της, ένιωθε ότι μπορούσε ορθά να ισχυριστεί (αν και ποτέ δεν το έκανε, ασφαλώς) ότι στην αρχή της ζωής της είχε υπάρξει πόρνη. Ορφανή, υπηρέτρια, πόρνη.

Λίγα λόγια για τον συγγραφέα

Ο Γκράχαμ Σουίφτ γεννήθηκε το 1949 στο νότιο Λονδίνο. Σπούδασε λογοτεχνία στα πανεπιστήμια του Κέμπριτζ και του Γιορκ. Έχει γράψει έντεκα μυθιστορήματα, δύο συλλογές διηγημάτων και το *Φτιάχνοντας έναν ελέφαντα*, που περιλαμβάνει δοκίμια, πορτρέτα, ποίηση και στοχασμούς για τη ζωή του ως συγγραφέα. Με την *Υδάτινη χώρα* απέσπασε το βραβείο μυθιστορήματος της εφημερίδας Guardian και με τον Τελευταίο γύρο το βραβείο Booker. Και τα δύο βιβλία μεταφέρθηκαν στον κινηματογράφο. Η *Κυριακή της Μητέρας* έγινε διεθνές μπεστ σέλερ και το 2017 κατέκτησε το Βραβείο Hawthornden ως το «καλύτερο λογοτεχνικό έργο». Το έργο του Γκράχαμ Σουίφτ έχει μεταφραστεί σε τριάντα και πλέον γλώσσες. Θεωρείται από τους κορυφαίους εν ζωή Βρετανούς συγγραφείς.